

Az ítéltábla a Szigeti István Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** az **alperes** ellen **bíróági jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2011. november 7. napján kelt 17.P.20.246/2011/21. számú ítéletével szemben a felperes által 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az 56.500.-(ötvenhatezeröttszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000.-(harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincsen helye.

### **I n d o k o l á s :**

A közös tulajdon megszüntetése iránt folyamatban volt perben a felperes tulajdoni hányadának 2009. november 1-jéig teljesítendő ellenértékét - a megváltási ár második részletét - a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezségben foglaltakkal szemben nem folyószámlára utalással, hanem személyesen, készpénzben akarták az ellenérdekű felek kiegyenlíteni. A felperes ehhez nem járult hozzá, ezért a kötelezettek bírósági letétbe helyezéssel kívántak teljesíteni. Az Ajkai Városi Bíróság 2010. január 11-én a Pk.51.565/2009/5. számú végzésével - a felperesnek a kérelem elutasítására irányuló részletes indokai ellenére - a letét elfogadásáról döntött, megállapítva, hogy a kezelt összeg jogosultja a felperes. A végzés indokolása szerint a hátralék átadása megghiúsult, így helye volt a teljesítési letét elfogadásának.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes, mint másodfokú bíróság a 2.Pkf.20.214/2010/3. számú végzésével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a letét elfogadását megtagadta, megállapítva, hogy a teljesítési letétnek a Ptk.287. § (1) bekezdésében foglalt feltételei nem álltak fenn. Rendelkezett a bíróság számlájára befizetett

összeg letévőknek való kiutalásáról. A felperes 2010. május 4-én jutott hozzá a megváltási árhoz.

A felperes keresetében összesen 206.368.-Ft vagyoni és 500.000.-Ft nem vagyoni kár megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Hivatkozása szerint a bíróságnak a letét iránti kérelmet mindenféle további intézkedés nélkül azonnal el kellett volna utasítania, vagy amennyiben a teljesítési letét elfogadásáról dönt, úgy azonnal a letett összeg kiutalása iránt kellett volna intézkednie.

Az alperes jogellenes eljárása miatt a felperes később jutott a megváltási árhoz, így a gyermeke deviza alapú hitelét csak később tudta törleszteni, az árfolyam különbözet miatt vagyoni kár érte. Ezen túlmenően kisebb kiadások (postaköltség, utazási költség) címén további károsodást szenvedett. Mindemellett pszichés státuszában jelentős változás következett be. Bizonytalanná vált, hogy a megváltási ár második részletét megkapja-e, tulajdoni illetőségére időközben bejegyzést nyert az ellenérdekű felek tulajdonjoga, anélkül, hogy a megváltási árhoz teljes egészében hozzá jutott volna. Mindez pedig nem vagyoni kártérítést alapoz meg.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 45.000.-Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felmerült illeték az állam terhén marad.

Ítélete jogi indokolása körében kiemelte, hogy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítés általános (Ptk.339. § (1) bekezdésében meghatározott) és a különös (Ptk.349. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott) feltételei fennállnak. Az általános és speciális feltételek konjunktívak, tehát együttesen kell fennállniuk, bármelyikük hiánya esetén a kártérítés megállapítására nem kerülhet sor. Az 1997. évi LXVI. törvény 7. § -ára utalással rámutatott, hogy az Ajkai Városi Bíróság a letét elfogadásával jogszabálysértő végzést hozott. Az ítélezési gyakorlat szerint azonban az egyedi ügyben hozott jogalkalmazói döntések jogalkalmazói tévedései és mulasztásai csak akkor váltanak ki kártérítési felelősséget, ha azok kirívóan súlyosak. A pénzfizetésre irányuló kötelezettség bírósági letétbe helyezéssel való teljesítésének Ptk.287. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeit az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján tévesen értékelte, így tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a hátralékos megváltási ár átadása megghiúsult. Önmagában azonban azzal, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem megfelelő jogi következtetést vont le, kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést nem követett el. Emiatt az alperes részéről felróható jogellenes magatartás nem állapítható meg. Ennek következtében a bíróság nem vizsgálta a kártérítési felelősség további feltételeinek bekövetkeztét.

A felperes fellebbezése az ítélet keresete szerinti megváltoztatására irányult. Mindenekelőtt előadta, hogy az elsőfokú ítélet tényállása hiányos. Nem tér ki az egyezség szövegének több lényeges elemére. Az egyezség tartalmazta a számlaszámot, melyre csak át kellett volna utalni a hátralékos megváltási árat. A felek kijelentették, hogy nincs egymással szemben követelésük, így nem köthették a teljesítést utólag semmilyen feltételhez. Mindezen adatok

figyelembevételével egyértelmű, hogy a letétbe helyezési kérelmet elbíráló bírósági titkárnak azt azonnal el kellett volna utasítania.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a bankkölcsönnel kapcsolatos megállapításai során nem tért arra ki, hogy erre a viharokárt szenvedett családi ház sürgős rendbetétele miatt volt szükség. Az ítélet ezirányú utalásával szemben pedig kiemelte a felperes, hogy 2009 februárjában már több mint 1.100.000.-Ft volt a kölcsönhátralék, így azt a megváltási ár első részletéből nem állt módjában kifizetni.

Hangsúlyozta, hogy a bírósági titkár hibái megfelelnek az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott és a kárfelelősséget megalapozó követelménynek, azaz kirívóan súlyosnak minősülnek. Mindemellett ilyen normatív kárfelelősséget általában korlátozó elemet a törvény nem tartalmaz, a jogellenesen okozott kárt meg kell téríteni, ez alól az állami szervek sem jelenthetnek kivételt. A bíróságot a törvény köti, nem pedig bírósági eseti döntések. Nem alakíthat ki törvényrontó gyakorlatot. A bíróságtól a törvények még fokozottabb ismeretét, tiszteletét várja el a társadalom. A bírósági titkár felróhatósága nem kérdőjelezhető meg, hisz miután a felperes beadványát olvasta, tisztában kellett lennie a kérelem jogellenességével, az egyezséggel ellentétes voltával. Ennek ellenére határozott a letét elfogadásáról, így gondatlanságból, jogalkalmazói tévedésből átlépett a tudatosságba, legalábbis az eshetőleges szándékosságba. Ezáltal segítséget nyújtott ahhoz, hogy a bírói egyezséget kijátszva, sokáig tényleges fizetés nélkül megszerezhették az ellenérdekű felek a tulajdonjogot.

A féléves késedelemmel okozott anyagi kár többszöröse a havi nyugdíjának. A kár mértékét a vagyoni kár tekintetében okiratokkal igazolta, míg a nem vagyoni igény alapjául szolgáló körülmények, az állapotromlása, orvosi igazolásokkal nyert bizonyítást. A földhivatal valóban a letétbe helyezést elfogadó, nem jogerős végzés alapján jegyezte be a tulajdonjogot, a földhivatali hiba azonban a bíróságot nem mentesíti, hisz ezen károkozásnak az okfolyamatában is közreműködött a bíróság jogellenes végzése.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját fenntartva hangsúlyozta, hogy az alperes terhére kirívó, súlyos jogalkalmazási tévedés nem állapítható meg.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítás lefolytatása útján beszerzett peradatok okszerű, logikai ellentmondástól mentes mérlegelése útján helyes tényállást állapított meg, és a kereset elutasításával helyes döntést hozott. Annak indokaival az ítéletábra túlnyomórészt egyetért, azokat azonban részben kiegészíti.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a bírósági jogkörben okozott kár iránti felperesi igény eredményes érvényesítéséhez a Ptk.339. § (1) bekezdésében, továbbá a 349. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek együttes fennállására van szükség. Ezen feltételek fennálltának bizonyítása a felperest terhelte. A kereset eldöntéséhez szükséges releváns tények az elsőfokú eljárás során maradéktalanul feltárássra kerültek, az elsőfokú bíróság tényállásának kiegészítése - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - nem indokolt. Az egyezség szó szerinti idézésére, illetve a hivatkozott hitelfelvétel

körülményeinek részletes ismertetésére a kártérítési felelősség általános és különös feltételeinek vizsgálata során nem volt szükség.

A perben nem volt vitás, hogy az Ajkai Városi Bíróság letét tárgyában meghozott döntése jogszabálysértő volt, azonban a Ptk.339. § (1) bekezdésének második mondata a kártérítés általános feltételéül a felróhatóságot is megköveteli. A károkozó ugyanis mentesül a felelősség alól, ha úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperesi magatartás felróhatóságának vizsgálata körében értékelni kell a jogalkalmazási (közigazgatási, bírósági, stb.) tevékenység sajátos jellegét. A jogalkalmazási tevékenység alapja a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ténymegállapítás, és az ehhez kapcsolódó jogértelmezést kívánó döntési folyamat. Ezen tevékenység sajátosságaira figyelemmel - melynek lényege a tényállás és a jogi következtetés sok esetben mérlegelés útján való kialakítása - önmagában a téves döntés nem minősül felróható magatartásnak. A jogalkalmazói tévedés és annak jogkövetkezményei elsősorban a jogorvoslati lehetőségek igénybevétele útján küszöbölhetők ki. Csupán a kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedések, illetve mulasztások minősíthetők felróható magatartásnak. Az ezirányú bírói gyakorlat a fellebbezésben foglaltakkal szemben nem korlátozza, nem szűkíti a kártérítési felelősség feltételeit, amikor a felróhatóság megítélése körében értékeli a jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés jellegét és súlyát.

Az Ajkai Városi Bíróságnak a letét elfogadására irányuló döntése mögött a bírósági letétbe helyezéssel történő teljesítés Ptk.287. § (1) bekezdésében írt feltételeinek fennállta, a letevők ezirányú kérelmében felhozott indokok, továbbá a felperes ezzel szemben előterjesztett jogi álláspontjában foglaltak egyidejű mérlegelése húzódik meg. Megállapítható, hogy ennek során - figyelemmel a jogorvoslati eljárásban hozott másodfokú döntésben kifejtettekre - az Ajkai Városi Bíróság téves jogi álláspontra helyezkedett, de ezen jogalkalmazói tévedése - ahogy arra az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen utalt - nem kirívóan súlyos, nem minősíthető felróható magatartásnak. Erre figyelemmel a letét elfogadására irányuló döntésre hivatkozással a felperes az alperessel szemben kártérítési igényt alappal nem érvényesíthet.

A felperes alappal hivatkozott arra is, hogy amennyiben a városi bíróság a letét elfogadásáról határozott, úgy rendelkeznie kellett volna a letett összeg felperes javára való kiutalásáról is. A 27/2003.(VII.2.) IM. rendelet 25. §-a értelmében ugyanis, ha a bíróság a pénzt vagy a tárgyat teljesítési letétként elfogadja, egyidejűleg intézkedik a kiutalása iránt is. Az elsőfokú bíróság ehhez képest végzésében ugyan megállapította, hogy a letett összeg jogosultja a felperes, az összeg kiutalása iránt azonban elmulasztott rendelkezni. Ezzel a jogszabály egyértelmű, mérlegelést nem kívánó rendelkezését sértette meg, mulasztása erre figyelemmel felróható magatartást valósít meg. Ezen kirívóan súlyos felróható jogellenes magatartása és a felperes állított kára között azonban az okozati összefüggés hiányzik. Amennyiben ugyanis a letét elfogadásával egyidejűleg a letett összeg felperesnek való kiutalásáról is rendelkezett volna a bíróság, akkor is csak a döntés jogerőre emelkedése után, azaz a másodfokú döntést követően került volna az összeg a felperes javára kiutalásra. A felperes tehát ebben az esetben is csak 2010 májusában jutott volna hozzá legelőbb a megváltási árhoz. Az időközben bekövetkezett árfolyamváltozások miatti többletköltségek szempontjából tehát ezen - joggal sérelmezett - alperesi magatartásnak nem volt relevanciája.

Az a körülmény, hogy a földhivatal a városi bíróság letét tárgyában hozott végzése alapján még a jogerő bevétele nélkül (2010. március 4-én) rendelkezett a tulajdonjog letelek javára való ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről, nem az alperes fentiek szerint kirívóan súlyos tévedést megvalósító rendelkezésével (az egyidejű kiutalás elrendelésének mellőzésével) állt okozati összefüggésben, tehát ezen jogellenes felróható magatartás és a felperes állított kára között e tekintetben sem állt fenn a közvetlen oksági kapcsolat.

A fentebb kifejtettek figyelemmel - a kártérítés általános és speciális feltételeinek együttes fennállása hiányában - az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntése megalapozott, ezért azt az ítélet tábla a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A kártérítési követelés jogalapjának hiányára figyelemmel, mint szükségtelent, mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásának a kár bizonyíthatatlanságára irányuló utalását. Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára megállapított másodfokú perköltség megfizetésére. A felperes részleges, az illetékre kiterjedő személyes költségmentességben részesült, így a feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Győr, 2012. november 5. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.  
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.  
előadó bíró

Dr. Sarmon Hedvig sk.  
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: